



Urheilupuistojen

ANTIDOPING- OHJELMA



Suomen Antidopingtoimikunta
ADT ry



SISÄLLYS

JOHDANTO	3
SÄÄNNÖSTÖ	3
KOULUTUS	4
AMMATILLINEN KOULUTUS	6
<i>Liikunnanohjauksen perustutkinto (LPT)</i>	6
<i>Liikunnanohjauksen ammattikorkeakoulututkinto (Liikunnanohjaaja AMK)</i>	6
<i>Liikunnanohjauksen ylempi ammattikorkeakoulututkinto (Liikunnanohjaaja yAMK)</i>	6
AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS	6
<i>Valmentajan ammattitutkinto (VAT)</i>	7
<i>Valmentajan erikoisammattitutkinto (VEAT)</i>	7
<i>Liikunnan ammattitutkinnot</i>	7
VALMENTAJAKOULUTUS	7
MUU KOULUTUS	7
<i>Liikunta-alalle valmistava muu koulutus (LOK, LOP, 3-4 kk:n koulutukset)</i>	7
VIESTINTÄ	9
KRIISIVIESTINTÄ	10
DOPINGVALVONTA	10
SEURANTA JA VASTUUHENKILÖT	11

JOHDANTO

Dopingin käyttö urheilussa heijastuu koko liikuntakulttuuriin ja urheilun maineeseen. Antidopingtoiminnan tärkein tehtävä on vaikuttaa koulutuksen ja kasvatuksen avulla siihen, että urheilijat ja valmentajat asennoituvat kielteisesti dopingaineisiin, niiden käyttöön sekä muuhun reilun pelin sääntöjä rikkovaan toimintaan. Kaikkien urheilun parissa toimivien tulee yhdessä viedä puhtaan urheilun viestiä eteenpäin niin kilpaurheilussa kuin kuntoilussa sitoutuen yhteiskuntavastuulliseen toimintaan. Jokainen liikunnan koulutuskeskuksessa eli urheiluopistossa toimiva voi omalta osaltaan edistää puhdasta urheilua ja eettisesti kestäväää toimintaa. Toimintatavat voi kirjata esimerkiksi henkilöstöoppaaseen ja ottaa huomioon uuden henkilön perehdyttämisessä. Tavoitteena on, että tämä ohjelma on suomalaisten urheiluopistojen yhteinen julkinen kannanotto dopingin vastaisessa työssä. Tämä ohjelma on kansainvälisesti suunnannäyttäjänä dopingin vastaisessa työssä ja sen toteuttamisessa.

Urheiluopistojen Yhdistys ry on sitoutunut edistämään urheiluopistoissa tapahtuvaa puhtaan urheilun ja reilun pelin sääntöjen mukaista toimintaa. Yhdistys on yksi sopijaosapuolista ja toimii urheiluopistojen antidopingohjelman koordinoijana sekä auttaa urheiluopistoja lisäämään yhteistä antidopingviestintää.

SÄÄNNÖSTÖ

Suomen antidopingsäännöstö noudattaa Maailman Antidopingtoimisto WADAn Maailman antidopingsäännöstön määräyksiä. Sen piiriin kuuluvat Suomessa rekisteröidyt urheilujärjestöt ja muut yhteisöt, jotka säännöissään tai Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n kanssa erikseen solmimallaan sopimuksella ovat sitoutuneet noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä sekä niiden jäsenet ja kilpailutoimintaan osallistuvat urheilijat ja heidän tukihenkilönsä. Sitoutuminen Suomen antidopingsäännöstöön määritellään tarkemmin säännöstön kohdassa 1.

Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia noudattamaan kansallista antidopingsäännöstöä (Suomen antidopingsäännöstö), lajikohtaisia antidopingsäännöstöjä (kansallisten ja kansainvälisten lajiliittojen säännöt) sekä olympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) antidopingsäännöstöjä ja paralympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) antidopingsäännöstöjä. Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia tuntemaan yleisesti urheilussa ja omassa lajissaan sovellettavat voimassa olevat antidopingsäännöt.

Järjestäytyneen urheilun ulkopuolisesta antidopingtyöstä vastaa Suomessa Dopinglinkki, joka on A-klinikkasäätiön tuottama terveysneuvontapalvelu. Verkko- palvelussa on tutkitun tiedon lisäksi tarjolla neuvontapalvelu, jossa järjestäyty- neen urheilun ulkopuoliseen dopingaineiden käyttöön perehtyneet lääkärit sekä liikunta- ja sosiaalialan ammattilaiset vastaavat kuntoilijoiden dopingaineita käsitte- leviin kysymyksiin. Dopinglinkki tarjoaa myös koulutusta liikunta- alan ammattilai- sille ja tuottaa tieteellistä tutkimusta kuntodopingiin liittyvistä ilmiöistä.

Urheiluopistot sitoutuvat noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen anti- dopingsäännöstöä. Lisäksi niiden tulee kirjata oman antidopingohjelmansa käy- tännön toteutustapa. Jokainen urheiluopisto nimeää kaksi antidopingtoiminnan vastuuhenkilöä edustaen valmennuskeskusta ja koulutustoimintaa sekä määritte- lee, miten antidopingtoimintaa toteutetaan oppilaitoksessa. Suomen Antidoping- toimikunta ADT ry ja Dopinglinkki julkaisevat internetsivuillaan opiston sitoutumi- sen sekä tiedon sen tavasta toteuttaa antidopingtoimintaa.

KOULUTUS

Koulutuksen tavoitteena on lisätä asiakkaiden ja henkilöstön antidopingtietoi- suutta sekä kasvattaa heidän valmiuttaan tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa, aina lasten ja nuorten liikunnasta lähtien ja kunto- ja terveysliikuntaa unohtamatta. Näin pyritään ehkäisemään dopingin käyttöä. Toimintaa tuetaan yhteistyöllä urheilijoiden tukiverkoston, lajiliittojen vaikuttajien, urheiluopistojen sekä päätöksentekijöiden kanssa.

Urheiluopistojen tulee osana koulutustoimintaansa järjestää antidopingkoulu- tusta eri kohderyhmille sekä liittää antidopingsisällöt osaksi ohjaaja- ja valmen- tajakoulutusta. Urheiluopiston nimeämät vastuuhenkilöt koordinoivat urhei- luopistolla tapahtuvaa antidopingtyötä, järjestävät koulutuksia ja esimerkiksi tarvittaessa tilaavat koulutuksia myös ADT:lta tai Dopinglinkiltä.

Urheiluopistojen antidopingkoulutus toteutetaan ADT:n hyväksymin materiaalein ja sisällöin. On otettava huomioon, että dopingsäännöt ja dopingvalvonnan käytännöt kehittyvät jatkuvasti. Aktiivisella ja toistuvalla koulutustyöllä varmiste- taan, että urheilijoilla ja heidän sidosryhmillään on aina käytössään tuorein tieto. Urheiluopistojen nimetyt vastuuhenkilöt osallistuvat vuosittain ADT:n järjestä- mään täydennyskoulutukseen tai vastaavat itse siitä, että saavat aina päivitetyn aineiston opetuskäyttöön. Vastuuhenkilöt vastaavat, että uusimmat materiaalit sekä päivitetty tiedot ovat urheiluopistojen käytössä. Vastuuhenkilöt päivittävät vuosittain urheiluopiston antidopingohjelman.

EERIKKILÄ
BRINGING OUT THE BEST SINCE 1949


Sopivalla sykkeellä.

KISIS
urheiluopisto kisakeskus



Pajulahti 
Askeleen edellä

AMMATILLINEN KOULUTUS

Koulutusten tavoitteena on antaa valmiudet opastaa nuoria urheilijoita puhtaaseen urheiluun. Se auttaa myös hahmottamaan antidopingtiedon välittämisen osana valmentajana tai ohjaajana toimimista ja opastaa antidopingtiedon pariin. Koulutukseen osallistuva osaa soveltaa antidopingtietouttaan omaan lajiinsa ja toimintaympäristöönsä sopivaksi. Hän on itse sitoutunut puhtaaseen urheiluun ja viestii toiminnallaan sitoutumistaan.

Liikunnanohjauksen perustutkinto (LPT)

Kolmen oppitunnin mittainen tietoisku ja keskustelu. Koulutusmateriaali ja internetsivut. Dopingtestidemonstraatio ja etätehtävä. Koulutuksessa otetaan huomioon kunto- ja terveysliikunnan tarpeet, korostetaan dopingin käytön eroja kilpaurheilussa ja kuntoilussa sekä tarjotaan toimintamalleja dopingaineiden käyttäjän kohtaamiseen liikunnan ammattilaisena. Kuntodopingin osuus on mahdollista toteuttaa myös verkkokoulutuksena.

Liikunnanohjauksen ammattikorkeakoulututkinto (liikunnanohjaaja AMK)

Kolmen oppitunnin mittainen koulutuskokonaisuus ja keskustelu. Koulutusmateriaali ja internetsivut. Dopingtestidemonstraatio. Koulutuksessa otetaan huomioon kunto- ja terveysliikunnan tarpeet, korostetaan dopingin käytön eroja kilpaurheilussa ja kuntoilussa sekä tarjotaan toimintamalleja dopingaineiden käyttäjän kohtaamiseen liikunnan ammattilaisena. Kuntodopingin osuus on mahdollista toteuttaa myös verkkokoulutuksena.

Liikunnanohjauksen ylempi ammattikorkeakoulututkinto (liikunnanohjaaja yAMK)

Tietojen päivitys aiemman peruskoulutuksen tueksi.

AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS

Valmentajan ammattitutkinto (VAT)

Kolmen oppitunnin mittainen koulutuskokonaisuus ja keskustelu. Koulutusmateriaali ja internetsivut. Dopingtestidemonstraatio ja etätehtävän purku. Tutustuminen lajiliiton ja/tai seuran antidopingohjelmaan.

Valmentajan erikoisammattitutkinto (VEAT)

Kolmen oppitunnin mittainen koulutuskokonaisuus ja keskustelu. Koulutusmateriaali ja internetsivut. Dopingtestidemonstraatio ja etätehtävän purku. Tutustuminen lajiliiton ja/tai seuran antidopingohjelmaan. Kansainväliset säännökset ja maajoukkueetason urheilijoita koskevat antidopingmääräykset (OK, KOK, WADA, kansainvälinen lajiliitto).

Liikunnan ammattitutkinnot

Tietojen päivitys aiemman peruskoulutuksen tueksi.

VALMENTAJAKOULUTUS

Taso 1

Yhden oppitunnin mittainen tietoisku. Koulutusmateriaali ja internetsivut.

Taso 2

Kahden oppitunnin mittainen tietoisku ja keskustelu. Koulutusmateriaali ja internetsivut. Lisäksi tehtävä ja sen purku.

Taso 3

Kahden oppitunnin mittainen tietoisku ja keskustelu. Erivapaus, koulutusmateriaali ja internetsivut. Dopingtestidemonstraatio ja etätehtävä.

MUU KOULUTUS

Liikunta-alalle valmistava muu koulutus

(LOK, LOP, muut 3-4 kuukauden pituiset koulutukset)

Esimerkiksi urheiluhierojien, liikuntapaikkahoitajien, allasestarien ja personal trainerien koulutukset. Dopinglinkki vastaa kilpailutoiminnan ulkopuolella tapahtuvan urheilun antidopingkoulutuksesta. Urheiluopistoille tarjotaan mahdollisuutta opiskella verkkokurssi "Kuntodopingin perusteet", joka sisältää teoriaosuuden, tentin ja kurssista saatavan todistuksen.

Yhden tunnin mittainen tietoisku. Koulutusmateriaali ja internetsivut.

**SANTA
SPORT**

Lapin Urheiluopisto

**Solvalla
idrottsinstitut**

#folkhälsean

Tanhuvaara
SAVONLINNAN URHEILUOPISTO



varala.fi



Uokattisport

VIESTINTÄ

Koko suomalaisen urheilun maine muodostuu kaikista mielikuvista, joita eri kohderyhmillä on urheilusta. Urheilu kaipaa hienoja myönteisiä oivalluksia ja tekoja. Reilun pelin sanoma on voittajien viesti. On kaikkien urheilutoimijoiden yhteinen asia viedä eteenpäin puhtaan urheilun ja reilun pelin viestiä. Se kertoo arvostuksestamme urheilua kohtaan.

Viestinnän tavoitteena on kertoa, mitä urheiluopisto tekee puhtaan urheilun puolesta. Viestintä on vahva keino ehkäistä mahdollisia dopingrikkomuksia. Viestinnän keinoin urheiluopisto ilmaisee kantansa vilppiin ja pystyy luomaan kielteisen asenteen dopingrikkomuksia kohtaan. Urheiluopiston kannattaa valita viestinnän vastuhenkilö, joka osaltaan koordinoi antidopingviestintää. Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -materiaali toimitetaan opiston vastuhenkilölle.

Urheiluopistoilla antidopingviestintä näkyy päivittäisessä toiminnassa sekä kilpailu- tai muiden liikunnallisten tapahtumien yhteydessä.

***Esimerkki päivittäisestä toiminnasta:** Urheiluopistolla on kiinteä materiaali-piste, jossa ovat saatavilla tuoreet dopingvalvontaa koskevat materiaalit.*

***Esimerkki kilpailun ja tapahtuman yhteydessä toteutettavasta antidopingviestinnästä:** Mahdollisuus tulla mukaan ADT:n Puhtaasti paras -ohjelmaan. Lisäksi tapahtuman yhteydessä tiedotus- ja materiaali-piste. Suuriin tapahtumiin on mahdollista pyytää ADT:n tai Dopinglinkin esittelypiste paikalle.*

Urheiluopiston internetsivuilla pitää olla ADT:n logo tai Puhtaasti paras -urheiluopiston tunnus, jonka kautta ohjataan www.antidoping.fi-sivustolle. Lisäksi urheiluopiston omilla internetsivuilla tulee olla opiston antidopingohjelma.

Viestinnän pitää olla johdonmukaista, jotta kaikki toimijat saadaan sitoutettua puhtaan urheilun arvoihin. Samalla urheiluopiston aktiivisuus ja osaaminen antidopingtyössä tulevat esille selkeästi. Kun esimerkiksi kirjoitetaan uutinen tai tiedote, joka ei sinällään koske dopingia, tekstissä voidaan nostaa esiin urheiluopiston kanta reilusta pelistä.

ADT vastaa ohjelman näkyvyydestä oppilaitoksissa yhdessä Urheiluopistojen Yhdistyksen ja urheiluopistojen kanssa.

KRIISIVIESTINTÄ

Urheiluopiston on tärkeää valita kriisiviestinnän vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöön otetaan yhteyttä kriisitilanteessa tai sen uhatessa. Vastuuhenkilö selvittää johdon ja muiden asianosaisten kanssa kriisitilanteen. Kriisitilanteessa noudatetaan urheiluopiston omaa kriisiviestintäohjeistusta. ADT:n asiantuntijat auttavat myös mielellään.

DOPINGVALVONTA

Suomen antidopingsäännösten perusteella ADT:lla ja muilla antidopingorganisaatioilla on oikeus tehdä dopingtestejä urheilijoille, jotka ovat urheilujärjestöjen tai muiden yhteisöjen säännösten perusteella tai sopimuksella sitoutuneet antidopingsäännösten. Järjestäytyneeseen urheilu- ja kilpailutoimintaan osallistuvat urheilijat ovat dopingvalvonnan piirissä. Pääasiassa testaustoiminta keskittyy eri lajien huippu-urheilijoihin.

ADT vastaa dopingvalvonnasta Suomessa. Dopingtestejä tekevät urheilijoille Suomessa ADT, WADA ja kansainväliset lajiliitot. Testien käytännön suorittamisesta Suomessa vastaa useimmiten ADT:n valtuuttama testiryhmä, kansainvälisissä kilpailuissa kansainvälisen lajiliiton edustajan alaisuudessa. Testiryhmä voi saapua Suomeen kuitenkin myös ulkomailta. Testiryhmän jäsenien tulee aina esittää viralliset testaajakorttinsa.

Dopingtestejä tehdään sekä kilpailuissa että kilpailujen ulkopuolella. Testit suoritetaan ennalta ilmoittamatta niin sanottuina yllätystesteinä. Näin toimitaan myös kilpailutapahtumien yhteydessä, lukuun ottamatta kansainvälisiä arvokilpailuja, joissa esimerkiksi kansainvälisen lajiliiton säännöt määräävät dopingtestien tekemisestä.

Kilpailujen järjestäjä on velvollinen tekemään mahdolliseksi dopingtestien sääntöjen mukaisen suorittamisen kilpailujen yhteydessä. Käytännössä järjestäjien on hyvä jo ennalta varautua (mahdollisesti) suoritettaviin dopingtesteihin. Urheiluopistot toimivat usein lajiliittojen ja seurojen leiripaikkoina. Urheiluopistoilla tulee olla tarjolla testejä varten asiaankuuluvat tilat samaan tapaan kuin kilpailujen järjestäjillä.

Opiston henkilökunnan tulee pyrkiä mahdollisuuksiensa mukaan auttamaan dopingtestiryhmää testauksen toteuttamisessa, esimerkiksi auttamalla testiryhmää tavoittamaan testattavan urheilijan. Lisää ohjeita toiminnasta dopingtesti-

ryhmän kanssa on saatavilla ADT:n internetsivuilla osoitteessa www.antidoping.fi/ohjeet-kilpailujenjarjestajille.

Tehokkaan dopingvalvonnan edistämiseksi, puhtaan urheilun vaalimiseksi ja urheilijoiden yhdenvertaisuuden takaamiseksi jokaisella urheiluopiston työntekijällä on myös velvollisuus puuttua dopingin käyttöön. Työntekijöiden tulee kertoa mahdollisista havainnoistaan tai epäilyksistään opiston antidopingtoiminnan vastuuhenkilöille tai anonyymisti ADT:n StopDoping-palvelun kautta internetissä tai puhelimitse.

SEURANTA JA VASTUUHENKILÖT

Puhtaaseen urheiluun sitoutuminen on tietoinen päätös. Se näkyy kaikessa toiminnassa ja kaikissa toimijoissa. Laadukas antidopingtyö on pitkäjänteistä, luovaa ja näkyvää.

Antidopingohjelma tarvitsee julkisuutta, jotta siitä on hyötyä. Ohjelman tulee olla kaikkien urheiluopistojen toimijoiden helposti saatavilla esimerkiksi opiston ja ADT:n internetsivuilla. Ohjelmasta tulee viestiä aktiivisesti, jotta sen toimenpiteet toteutuvat. Ohjelman toteutumista tulee myös seurata ja arvioida vuosittain.

Toiminnassa korostetaan urheiluopistojen välistä yhteistyötä. Urheiluopistojen Yhdistys koordinoi tämän ohjelman mukaista yhteistyötä. Lisäksi urheiluopistot tekevät tiivistä yhteistyötä ADT:n ja lajiliittojen kanssa muun muassa koulutuksia järjestämällä.

Antidopingohjelma tulee päivittää säännöllisin väliajoin. Nimetyt vastuuhenkilöt tulee olla mukana päivitystyössä, ja se tehdään yhteistyössä ADT:n kanssa. Antidopingohjelman käynnistymisvaiheessa urheiluopistojen vastuuhenkilöille järjestetään kahden päivän mittainen koulutus, josta vastaa ADT. Vastuuhenkilöiden tiedot tulee toimittaa ADT:lle.

Urheiluopiston antidopingohjelman hyväksyy oppilaitoksen johtokunta tai hallitus. Oppilaitoskohtaisen ohjelman päivittämisestä vastaa nimetyt yhdyshenkilöt, ja antidopingsopimuksen allekirjoittaa opiston rehtori tai toiminnanjohtaja.



Suomen Antidopingtoimikunta
ADT ry

